

אני יהודי בן חורין

אשר קרביץ כתב רומן - שבקרום יהפוך לתסריט - על בלש חרדי במאה שערים, טוען שהיהדות איננה עסקת חבילה וכותב בעיקר כדי לרצות את הוריו

נחום אבניאל

בדרכי לראיון עם אשר קרביץ, ניסיתי לחשוב מה תהיה דמותו. ברי היה לי שלא אפגוש סופר מבוגר, אפוף עשן סיגריות, שידו רועדת, קולו נובח והוא עמוס זיכרונות ממלחמת השחרור. אבל גם לא ציפיתי לפגוש מרצה למתמטיקה, חייכני וסלחן. אבל כזה הוא אשר קרביץ. בן ארבעים ואחת, נשוי כבר שלוש שנים לעטרת זורכבוד, מגדל שני כלבים וחנותל וכותב רבי"מכר סדרתי. אנו נפגשים בעקבות הוצאתו לאור של ספרו החמישי, "קלמן קימרלינג, חוקר פרטי בעזרת ה'", בהוצאת "דיעות אחרונות".

הוא פועל בשדה הספרותי כבר קרוב לעשר שנים. את שני ספריו הראשונים הוציא בהוצאות 'גונים' ו'כתר', ולדבריו היו אלו "ספרי מתח הומוריסטיים קליילים", שלא זכו להכרה. המפץ האמיתי הגיע כאשר העורכת רנה ורביץ קראה את 'הכלב היהודי'; ספרו על כלב בתקופת השואה שיצא במהדורה מוגבלת בהוצאת 'הקיבוץ המאוחד', ונשבתה לגמרי בקסם. שני הספרים הבאים היו רק שאלה של זמן, כי קרביץ כותב. כל הזמן כותב. למעשה, הוא לא מפסיק לכתוב.

"אין לי משיבה להכניס את עצמי לחרדות נוסח האם אני עגנון או לא". קרביץ

"הספר הנוכחי הוא בכלל חלק ראשון מטריילוגיה", הוא חושף כשבקולו שמץ של גאווה. לספר הוא קורא בחיבה "קלמן", ונראה שגיבור הסיפור, חוקר פרטי חרדי שעלה מברוקלין למאה שערים, הוא עבדו יתד מאשר גיבור ספרותי, הוא ממש חבר.

צ'ולנט על הפלטה

ספרו החדש של קרביץ, 'קלמן קימרלינג', עמוס באזכורים וציטוטים מהמקורות היהודיים, יש שיאמרו עמוס מדי. בקריאתו אפשר להרגיש שהכותב מעורה לגמרי בהוויה החרדית.

אשר, מה הקשר שלך לעולם החרדי?

"תראה, אני לא חושב כיפה אבל מנהל אורח חיים דתי. שבת זו שבת, כשרות זו כשרות. לא רק שאנחנו אוכלים כשר, המטבח שלנו צמחוני, כך שאין שום נדנדוד וספק. החברים החרדים שלנו באים, מורידים את השטרמימל ומתיישבים לאכול, בלי כוס חד פעמית ובלי כוס וכוכית ושום שטויות. בשבת ברכת המזון וחמירות, הכול לפי החוקים".

הוא נולד בבית וגן, בסמוך לבניין של חסידות אמשינוב. אביו מרצה לתנ"ך, אמו מורה. "כשאתה סוחט את הבית", הוא אומר, "אתה מקבל מיץ יידישקייט גולמי". מאוחר יותר עברו הוריו לגבעה הצרפתית. את דרכו הלימודית התחיל בקריית נוער והמשך בתיכון ג'ינולי. כשהוא מספר על המחקר התורני שעוד לצורך כתיבת הספר הוא נעשה נלהב. "היו דברים שנדהמתי לגלות, והגעתי אליהם רק בגלל העלילה של הספר. לדוגמה, האמידה במשנה שנחש הוא כלי נשק, זה דבר שלא זכרתי מהילדות. זו הייתה תגלית אדירה".

תוכו של קרביץ לא כברו לא רק בתחום הדתי. אם בראיון הקודם שנערך איתו לפני מספר שנים ב'מקור ראשון' סיפר על העיסוק יוצא הדופן שלו כפעיל זכויות בעלי חיים, שאף הקים בית מחסה לגורילות יתומות בקמרון, בראיון הנוכחי הוא חושף את עברו כחוקר ביחידה הארצית לחקירות פשעים חמורים. **איר, לכל הרוחות, הגעת לחיות חוקר משטרת?** "התניסתי למשטרה, והייתה לי פנטזיה על חיים מלאי הרפתקאות. אבל ראיתי שהמציאות היא שטח אחוזים עבודת משרד ורק עשרה אחוזים עבודת שטח מרתקת באמת. לא ראיתי את עצמי פורח שם". **הניסיון בין השנתיים אוילי לא הביא אותו לתפיסת סוחר סמים גדולים או רוצחים סדרתיים, אבל לפחות גם להולדתו של רבי"מכר אחד.**

מאוד טרחן כדי להתחכם ולהטיל ספק. "מה שאני כן מטיל בו ספק הוא האם נוכחותו של האיל מקרינה על שאלות כמו האם מותר לאכול חלב עכ"ם או לא, האם קטנית בעין שקולה לקטנית באוזן וכל ההגדרות המתחכמות האלה. אלה הספקות האמיתיים שיש לדתיים. הניסיון למכור את כל היהדות כעסקת חבילה הוא אחד הניסיונות הכי כוזבים עלי אדמות".

ואת כל הספקות האלה העברת לקלמן? "לא יודע אם את כולם, כי לא רציתי לכתוב ספר על עוד דתי מתלבט, גם כאלו לא חסר. אני מחבב אותו כי אני מבין אותו. אני מבין בנאדם שאין לו כוח לחטוף מכות כואבות בגלל כשהוא הולך בשבת בחושך, או הוא נותן חבטה קטנה ואגבית למתג החשמל, בתקווה שאלוהים יהיה עסוק באותו רגע בלנסות להשכיח שלום בין מדינות על סף שפיכות דמים. כידוע, יש לאלוהים חלוקת קשב די בעייתית..."

החרדים מוכפשים מספיק

מעבר לשאלה הדתית, ברמה החברתית. אתה מאמין שהחברה החרדית מסוגלת לייצר אדם כזה? הרי רעיון של שיתוף פעולה בין החברה החרדית למשטרה נראה כמו מדע בדיוני.

"לא יודע אם הם יכולים להוליד את קלמן, אבל מישהו מה'משפחה' שלו - כן. יש לא מעט חקירות שמתנהלות על ידי חובשי כיפות שחורות למען חובשי כיפות שחורות, ואופי החקירה זהה לחלוטין לאופי החקירות בציבור החילוני. למשל, שותפים לעסק שרוצים לבדוק את שותפיהם, מנהל שרוצה לדעת אם העובדים מוליכים אותו שולל".

יש גם חקירות מאוד 'קלמניות' - שידוכים. באה שדכנית, מציעה בחורה נפלאה עם כל המעלות הנדירות, ובנוסף לזה מבטיחה עסקת חבילה שיש בה דירת שני חדרים בבני ברק, ואתה רוצה לבדוק 'הכצעקתה' ולא לסמוך על השדכנית. לכן אנשים פונים לחוקרים, ולפעמים מבטלים תהליך או אפילו אירוסין כתוצאה ממסקנות החקירה שמגיעות אליהם.

מה טיב שיתוף הפעולה בין חוקרים פרטיים למשטרה?

"המשטרה שמחה אם מישהו אחר עורך מעקבים וציתותים ומביא להם את כל חומר הראיות, בבחינת 'צדיקים מלאכתם נעשית בידי אחרים'. אבל לחוקרים פרטיים אין סמכות מעצר, הם לא יכולים להפעיל כוח ולא יכולים לערוך חיפוש. לכן, לשני הצדדים יש אינטרס. אני מודה שבתקופה הקצרה שהייתי במשטרה לא נתקלתי בסיפור על שיתוף פעולה עם חוקר חרדי. אבל אני מהמר שהיה".

חשבת 'מה החרדים יגידו' בשבת? "זה יהיה שקר אם אגיד שלא. בהחלט חשבת על כך. לא חשבת מבחינה 'שיוקית' שאני רוצה את החרדים, אבל גורא הסתקרנותי מה תהיה דעתם. יש לי חברים טובים וגם סטודנטים חרדים. נתתי להם לקרוא את הספר והם היו משתפי פעולה מעל ומעבר, ונתנו המון הערות. אף אחד מהם לא הרגיש מושפל או מושמץ, וזה שימח אותי. כל הזמן מכפישם חרדים", הוא אומר בצער, "ולא רציתי להצטרף אליהם. מכפיש החרדים לא זקוקים לי".

לא חוזר על התעלול

הספרים של מציל-הגורילות-היתומות-חוקר-המשטרה-המרצה-למתמטיקה-אשר-קרביץ שונים זה מזה בסוגתם הספרותית. בעוד 'הכלב היהודי' הוא מין ספר מסע, שבו הקורא מלווה את גיבור הספר בתחנות שונות לאורך חייו, ו'סמל ראשון מוסטפא רבינוביץ', ספרו השני של קרביץ, הוא סיפור מהורהר על

ובעזרת הקשרים האלו פותח את התעלומה, המובילה לפרשייה רחבה הרבה יותר. כחן יוצא דופן לטעמי, מצליח קרביץ לשלב בסיפור מקורות יהודיים רבים שאליהם נחשף קלמן כחלק מסדר היום הדתי שלו, בלי שהדבר יהפוך למעיק. מצד שני, על אף הדמות הקונפורמיסטית יחסית של קלמן (יחסית, משום שהוא גרוש ללא ילדים, מצב אישי יוצא דופן בחברה החרדית), מתגלה אט אט שהוא לא מקפיד על כל תרי"ג.

יש לך המון חיבה לקלמן. יש לך גם פלחנות מעניינת כלפי החולשות הדתיות שלו. הוא לא הרדתי האולטימטיבי שהרבנים היו ממליצים ללכת בעקבותיו. לא היה קל יותר לעשות אותו חוקר חרדי 'אמיתי', שומר מצוות, שלא מחפף אף פעם?

"אתה צודק שבחרתי לעצב אותו כך. זו לא טעות בתחקיר או שגיאת הקלדה. בחרתי בכך משום שלא הצלחתי להזדהות עם קלמן כטוטאלי. קשה לי להזדהות עם אנשים טוטאליים, כי אני בעצמי לא כזה. אני אפילו לא סופר טוטאלי - אדם כזה לא ילמד, אלא יבקש משכורת מההוצאה לאור וישב כל היום לכתוב. זו לא שיטת העבודה שלי. אני כותב אחרי העבודה.

גם כשלמדתי בישיבה, אם היה כתוב על העטיפה של האגוזי שיש בו חלב עכו"ם, הפתרון היה לא לקרוא מה שכתוב על העטיפה. הייתי טוב בלמצוא היתרים. באמת יותר קל לי להזדהות עם מישהו שהוא לא מכונה, שיש לו פיתויים ורגשות וחולשות, ויש לו גם ספקות".

איך ספקות למשל? "אנשים נוטים לפעמים להפשטה, כשהם חושבים שהספק שמנקר בקרבם של חובשי כיפות הוא אם יש אלוהים או לא. אני מוכן להגיד לך בקול רם: אני לא מטיל ספק בקיומו. להטיל ספק בקיומו הוא להטיל ספק בקיומו של אחד החברים הקרובים לי ביותר. זה כמו שאטיל ספק בקיומה של אשתי או של אמא שלי. זה באותה רמת ודאות. אתה צריך להיות פילוסוף

"עולם החקירות והמשטרה מוכר לי מגוף ראשון, וגם עולם התוכן היהודי. הרגשתי מעין שליחות, לפיה אני האיש הנכון לכתוב את הספר. נכון שיש מקום לדמיון ולא חייב להיות זיהוי בין הכותב למושא כתיבתו. נכון שקארל מאי מעולם לא לחץ יד של אינדיאני, ותמר בורנשטיין לא גידלה קופים. אבל עם זאת, יש דברים שבאים באופן טבעי".

ואיך שני העולמות האלה התחברו? מתי החללת שאתה כותב ספר על חוקר פרטי חרדי?

אשר מחייד. "את הדמיון אני שומר לספרים, ולך אומר את האמת הצרופה. בפברואר אלפיים וחמש

הייתי בסיני, ישבתי על חוף ריק לחלוטין. רבצתי מול חופי הים האדום ופתאום אמרתי לעצמי: 'רק רגע, למה שלא אכתוב על בלש חרדי?'. זה לא היה מחובר לכולם. לא ראיתי חרדי שולף 'מגנים' מתוך הקפוטטה, ולא סכין קומנדו מתוך השטריומל. הייתי מוקף בחול, שני בדואים ועז".

"תהליך הכתיבה היה נורא ארוך. כתבתי ספר שלם שבשום אופן לא אתן לך להציץ בו, כי הוא פתטי. במקום ספר רציני שגורם לחשוב ולהתמודד עם דברים, כתבתי ספר דאחקות קליל, שהייתי צריך לזרוק את כולו חוץ מפרק אחד. "בדצמבר 2005 רנה ורביץ

קבעה איתי פגישה ושאלה אילו ספרים יש לי. נתתי לה את 'הכלב היהודי', והייתה לי החוצפה לתת לה את אותו פרק ראשון של קלמן. היא מאוד התלהבה וחתמה איתי חוזה. לקח לי הרבה שנים, ועשיתי את זה ביסודיות. כתבתי גרסה ועוד גרסה ונפרדתי מהמון פרקים שלא היו מספיק מגובשים. הצ'ולנט הזה הבשיל על הפלטה המון זמן".

לא מזדהה עם טוטאליים

גיבורו של הסיפור, החוקר הפרטי קלמן קימרלינג, הוא גרוש בן שלוששים ותשע שנשכר על מנת לחקור דקירה של אישה בבתי אונגרין שבמאה שערים. קלמן מנהל מערכת קשרים מסועפת עם רבנים, חוקרי משטרה, עובדים זרים וגיוודת 'ית תואר,

ההשתתפות חינם!

מכרז

תורתך איתך - בכל מקום - בכל זמן
מאגר היהדות המפורסם - זוכה פרס ישראל עכשיו גם אתה זוכה

המכרז הגדול של פרוייקט השו"ת בר אילן

מאגר המידע היהודי המוביל
גרסה +17 על Disk on key

פרוייקט השו"ת

כולל ספרי יהדות מוקלדים במדוייק בטקסט מלא מהתנ"ך ועד פוסקי זמננו וגם האנצ' התלמודית

הצעות מחיר החל מ-1,200 ₪

03-5772036 אובפקס: 153-39329791
לרשימת הספרים המלאה, לפרטים ולהגשת הצעה
www.talsys.net עד 10 תשלומים שווים בכרטיס אשראי במקום מחיר קטלוגי 2,900 ₪

24 שנות ביטחון לא בשבת

50 ההצעות הנבחרות זוכות, 10 ההצעות הנבחרות מתוכן יקבלו שידור ל-18+ חינם!

ההשתתפות במכרז ע"פ חקון עד 10 תשלומים שווים בכרטיס אשראי. דמי טיפול ומשלוח 35 ₪. המכרז פתוח עד יום חמישי ב"באדר התש"ע 1872/10 בשעה 24:00. אספקה עד כ"ה באדר התש"ע 11/3/10.

החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה

יד יצחק בן-צבי
המכון לחקר ארץ ישראל ויישובה

מה צופנות המערות?

ערב עיון לכבוד הספר
מערות המפלט מתקופת מרד בר כוכבא
(קובץ שני)

בעריכת חנן אשל ורועי פורת
בהוצאת החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
וסרכז דוד ויסימה יסלון לחקר תולדות ישראל לאור האפיגרפיה

יום שני, כ"ד בשבט תש"ע (8.2.10) בשעות 18:00 - 20:30
ביד יצחק בן-צבי, רח' אברבנאל 12, ירושלים

דברי פתיחה: ד"ר דוד יסלון
מושב ראשון: 18:50-18:00
יו"ר: ד"ר אסתר אשל
ד"ר דוד עמית: על חקרן של מערות המפלט
ד"ר בועז זיסו: הממצאים ממערת התאומים ומערת עבוד

מושב שני: 19:00-20:00
יו"ר: פרופ' אהרן אופנהיימר
ד"ר גיא שטיבל: כלי הנשק שנמצאו במערות
פרופ' חנן אשל: חידושים בחקר מערות המפלט

דיון: 20:30-20:00

במהלך הערב יעמוד הספר למכירה

הכניסה חובשית פרטים: 02-5398822 www.ybz.org.il

ראיתי מחויבות ורצון עמוק לעשות את זה טוב. יש לי סבלנות.

לא חושב על המנוע

מה המנוע של הכתיבה אצלך? קראתי פעם ראיון עם רב איבנוולד, מנכ"ל הוצאת ידיעות אחרונות. בשנשאל על הכתיבה הדתית אמר שאין הרבה כותבים דתיים מכיוון שיש יראה מפני המילה הכתובה. הדתיים רוצים שכל דבר ייחקק בינצח' והתחושה היא שאין מה להוסיף על ארון הספרים היהודי. איך התגברת על המחסום הזה?

השאלה מצחיקה אותו. "נקטתי בשיטה הטובה ביותר: לא חשבתי על כך מעולם. אני כותב כי זה כיף לי, ומשתדל לא להגיע למצב שבו אינני נהנה מזה. אני מסרב להצטרף לפרוייקטים של כתיבה שאינני מתחבר אליהם ואני משתכר מכך שאני מלמד ולא זקוק לכתיבה מאיזה כורח כלכלי. ברוך ה' יש לי מספיק פרויקטים שאני מתחבר אליהם לגמרי. אני כותב כל יום שעה-שעתיים, וגם זה לא תמיד. זה מספיק לי. אני זוכה להיות עשיר השמח בחלקו. איך לי משיכה להכניס את עצמי לחרדות נוסח 'האם אני מספיק פרויקטים שאני מתחבר אליהם לגמרי. אני כותב כל יום שעה-שעתיים, וגם זה לא תמיד. זה מספיק לי. אני זוכה להיות עשיר השמח בחלקו. איך לי משיכה להכניס את עצמי לחרדות נוסח 'האם אני עגבון או לא?'. אני לא מנסה להדאיג את עצמי באופן מלאכותי. בכלל, יש בנו משהו שמתוכנת לרצות את ההורים שלנו, והסיבה העיקרית שבשלה אני כותב היא כדי לעשות נחת להוריי. הספרים שאני מוציא אכן מסבים להם נחת, ואני שמח שזכיתי למלא את ייעודי...".

למה שיקראו את הספר שכתבת, ולא יקצרו תהליכים וילכו לראות את הסרט?

"יש אנשים שמבחינים בין 'ספרות יפה' לספרות פופולרית. אני אינני עושה את ההבחנה הזו. יש מי שאוהב ספרי מתח ויש מי שאוהב סדרות טלוויזיה, ואני לא רואה העדפה של אחד על פני האחר. כל אחד צריך לעשות את מה שקרוב ללבו ולהגיע למה שנגיש מבחינתו. האתגר הוא לא למצוא את אלו שמעדיפים סרט ולמשוך אותם אל הספר, אלא את אלו שאוהבים את המילה הכתובה והסגנון לרוחם. למענן אני עובד, והכתיבה היא הדרך היחידה שאני מכיר לחיות".

ומאיפה הזמן הפנוי לכתוב כל כך הרבה?
"אני יהודי בן חורין, אינני עבד של הדברים שאני עושה. ההרצאות שאני נותן באוניברסיטה אינן גוזלות ממני הרבה זמן ואני נהנה מהן. הסטודנטים נחמדים ואין ימי הורים. אני גם לא צופה בטלוויזיה, ולראיה אומר לך שעד לאחרונה הייתי סבור ש'כוכב נולד' היא סדרה על אסטרופיזיקה. אני קורא הרבה ספרים ואוהב בעיקר את שבטיס-זינגר, רואה שלוש פעמים בשבוע סרט בסינמטק, ומשאיר לעצמי שעות פנויות לכתיבה. זה לא צפוף כמו שזה נשמע".

לסיכום הראיון אנו חוזרים אל הספר. לאשר לא נגמרו המילים, ולהיפך, הוא חש שעוד לא אמר את העיקר. בשל כך הוא כותב כעת את החלק השני בסרילוגיית 'קלמן', ומודיע כי עדיין לא אמר את המילה האחרונה.

"החלק הראשון היה האקספוזיציה, החלק שבו נחשפות הדמויות והוא העדין ביותר. במהלך הכתיבה הייתי צריך לרסן את עצמי כדי שלא אחשוף את ההמשך. הספר הבא הרבה יותר קשוח ומגלה את האישיות הבוטה של קלמן. גם האירועים המסופרים פה הם לא חמורים: פשיעה ברמה הקלה, והוא לא מעורב בזה אישית כמעט. מצד שני חייבים את האקספוזיציה כדי להכיר את הדמויות, לכן התאפקתי. אבל אני מחכה כבר לחלק הבא, בו נוצעים את השיניים בבשר החי".

אשר, להזכירכם, הוא צמחוני. אבל בואו נגיד שעם דמות סטגנית כשלו, שום דבר כבר לא יפתיע אותי. ■

האקטואליה הישראלית, 'קלמן' הוא סיפור תעלומה ופעולה, המגלה את צפונותיו טפח אחר טפח. אני שואל את אשר מדוע הוא בוחר לקפוץ מסוגה אחת לחברתה.

"אחד הדברים שאני מבטיח לעצמי ולקוראים", הוא משיב, "הוא שלא אהיה 'One trick pony'. אינני רוצה לחזור על אותו תעלול שוב ושוב. לכתוב אחרי 'הכלב היהודי' את 'החתול הארמני' ואחר כך את 'הינשוף האחבק' - זה לא איגרוסע מציאה. זה ולזול בקוראים, זה למכור להם שוב את אותו מוצר בעטיפה חדשה ויש לזה טעם של התבזות.

"יש סופרים שממחזרים את עצמם ואנשים חיים עם זה בשלום, אבל אני רואה לנגד עיני את וודי אלן, למשל, שעשה סרטי נונסנס, תעלומות ודרמות. הגיוון שמעשיר אותו מעורר כבוד והופך אותו ליוצר מלא רוב פעלים. אפילו קלינט איסטוד התפתח מ'הורג אינדיאנים' ליוצר מהשורה הראשונה. אחרת מאי רבותא?".

אם נלך מעט אחורה, השם 'הכלב היהודי' הוא שם נורא פעון. יש פה זיהוי לא נעים בין יהודי וכלב, שמזכיר לנו בדיוק את התקופה ואת התפיסות שעליהן נבנת הספר.

"מלכתחילה קראו לספר 'אידישע הונט'. הוא תוכנן להיות ספר נחמד ותורלא, לא רב מכר. לא ידעתי אז שיש רגישויות ושכותרת ביידיש לא מוכרת. כשהגענו לשלב ההוצאה פשוט תירגמו אותו מילולית ל'הכלב היהודי', וזה נשמע הרבה יותר בוטה מאשר מסקרן. אבל עובדה שכך הוא נמכר, ולפני שנה חצי אפילו הומחו והפך להצגה בעולה בתיאטרון 'הסמטה' ביפו.

"לאחרונה הגיעו מספר מלומדות נחמדות ממשרד החוץ שרצו לבדוק אם יש אפשרות לתת להצגה הזו לרוץ בחו"ל ולהציג את ישראל באור חיובי בעולם. הן התלהבו מההצגה אבל אמרו לי כך: 'תקשיב, אנחנו רוצות שההצגה הזו תרוץ ומוכנות לעזור, אבל לא בא בחשבון להריץ אותה עם השם הזה. באו קנייני תרבות מכל העולם לראות את ההצגה וכולם אמרו פה אחד שהצגה עם שם כמו 'הכלב היהודי' באירופה תגרום לחרמות. יחשבו שזה איזה מניפסט אנטישמי'. חשבנו מחושב, ושינינו את השם ל'כורש בליץ', שניים מהשמות שהכלב מקבל מבעליו במהלך הסיפור, שם שנותן לזה קונטציות אחרות לגמרי, שקשורות בתנ"ך ובמלחמה. בלי פרובוקציות ובלו אלימות מילולית". איך היה לראות את ההצגה המבוססת על סיפור שכתבת?

אשר מתדגש והופך לסנטימנטלי. "מדהים" מדהים-מדהים. באתי אכול חששות. אילו ידעתי שעומדים לעשות מזה הצגת יחיד, הייתי מטיל וטו. אבל השחקן הוא אלון אופיר, וחוץ מזה שהוא גרם לי להזיל דמעה, הוא פשוט וירטואוז. הוא מחליף במהלך ההצגה עשרים ושש דמויות. יש משפטים שבהם הוא מחליף שלוש דמויות והוא משכנע בכלן, במניפולציות תיאטרליות אינטליגנטיות להפליא. זו יצירה בלתי רגילה".

'הכלב' הוא לא הספר היחיד של קרביץ שעובר למדיה הוויזואלית. בימים אלה, חושף קרביץ, נרקמת תוכנית להפוך את 'קלמן' מספר לתסריט. אשר, אוטודידקט שלמד תסריטאות בעזרת ספרים במשך שלוש שנים, עומד להיות בין כותבי סדרת הטלוויזיה, ששמה עדיין לא ידוע. כל שהוא מתייר לנו לדעת הוא שיועץ התסריט עתיד להיות שלמה משיח ("זהו זה", "לתפוס את השמיים") והבמאי הוא אסף ברנשטיין ("החוב"). אם לכם נראה ששלושה ספרים, הצגה וסרט טלוויזיה מסמנים התקדמות מהירה בעולם הספרותי-תרבותי, אשר בוחר להתרשם דווקא מהאיטיות. "מה שהכי מצא חן בעיני הוא שאף אחד שם לא ממנה."